

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Nanders lærde Skole

for

Skoleaaret 1848-1849.

af

Dr. C. A. Thorsen,
Skolens Rector.

Sudbydelseskrift

til

den offentlige Examen i Nanders lærde Skole
i Juli 1849.

Nander s.

Trykt hos J. M. Elmenhoff.

Charakterer,

tildeelte de fra Anders lærde Skole dimitterede Candidater
ved Examen Artium i Aaret 1848.

Candidaterne.	Udarbejdelse i Modersmaalet.	Latin.	Latinſt Stil.	Græſk.	Hebraiſk.	Religion.	Geographic.	Hiſtorie.	Arithmetik.	Geometrie.	Lyſt.	Frænſk.	Hoved- charakter.
T. F. W. Steintyal .	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
D. H. Wulff	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
C. Vadum	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
B. Jaaeſen	h. ill.	n. c.	h. ill.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	Haud ill.
F. H. J. C. Baggeſen	laud.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.	h. ill.	n. c.	laud.	laud.	laud.	laud.	Haud ill.

Af de 66 Disciple, der besøgte Manders lærde Skole, da forrige Aars Program blev udgivet, bleve 5 i Efteraaret dimitterede til Universitetet med det Udfald af Examen Artium, som den foran aftrykte Charakterliste udviser. Deels ved det nye Skoleaars Begyndelse, deels i Løbet af samme udmeldtes følgende 11: J. S. Beder, C. P. Faber, M. P. N. Spliid, B. S. Stilling, J. D. Vallentin, M. Müller, P. S. Kjær, G. v. Bergen, N. C. J. Hansen, B. G. N. Schönheyder og J. C. E. H. Schönheyder. Derimod optoges 13 nye Disciple, nemlig: L. A. S. Kirkebye, M. Sorensen, C. F. Hassensfeldt, P. E. S. Nyegaard, C. J. N. Røster, H. M. Michaelsen, J. E. N. S. Bruhn, T. H. G. J. Beckmann, L. F. Bjerg, C. B. G. M. Lühau, N. J. Meyer, N. F. W. Honnens, H. Jensen. Disciple-nes Antal er altsaa for Tiden 63, hvilke efter den for Mai Maaned afholdte Censur vare saaledes ordnede:

VI Classe.

1. Johan Christian Jens Frederik Schönheyder van Deurs, en Søn af afdøde Pastor C. F. Schönheyder i Manders, adopteret af sin Onkel, Proprietair v. Deurs til Bødstrup i Sjælland.
2. Marcus Ancher Secher Lund, en Søn af afdøde Pastor N. B. Lund, Sognepræst til Østertorslev i Aarhus Stift.

3. Clemens Jørgen Müller, en Søn af Cand. philos. N. Müller, første Lærer ved Mariager Kjøbstads Skole.
4. Hans Frederik Johannes Peter Folsach, en Søn af Overkrigscommissair P. Folsach, Eier af Fuglsø Gaard i Marhuus Stift.
5. Christian Frederik Wulff, en Søn af Kammerraad J. Wulff til Østergaard i Viborg Stift.
6. Henrik Nicolai Buhl, en Søn af Pastor L. P. Buhl, Sognepræst til Carlby og Boldby i Marhuus Stift.
7. Søren Eschildsen, en Søn af afdøde Pastor Eschildsen, Sognepræst til Ålro i Marhuus Stift.
8. Carl Arnold Edvin Jessen, en Søn af Kammerjunker, Overførster N. J. Jessen, N. af D., i Randers.
9. Gustav Adolph Honnens, en Søn af Major J. J. v. Honnens, N. af D.

V Klasse.

1. Søren Winkel Røster, en Søn af Apotheker S. L. Røster, borgerlig Raadmand i Randers.
2. Jacob Elisius Røster, Broder til den Foregaaende.
3. Lauritz Meyer, en Søn af Nitmester E. H. N. v. Meyer, N. af D.
4. Jens Brask, en Søn af Procurator N. Brask i Mariager.
5. Peter Severin Nyeborg, en Søn af Kjøbmand og Consul J. Nyeborg i Thisted.
6. Jacob Christopher Heerfordt, en Søn af afdøde Pastor C. F. Heerfordt, Sognepræst til Selde og Åsted i Viborg Stift.
7. Christian Asp Heerfordt, Tvillingbroder til den Foregaaende.
8. Carl Frederik Buhl, Broder til Nr. 6 i VI Klasse.
9. Niels Rudolph Bay, en Søn af kongelig Kammer-

musicus, Professor D. B. N. Bay, Cantor ved Holmens Kirke i Kjøbenhavn.

10. Anton Andreas Sophus Kirkebye, en Søn af Pastor M. N. Kirkebye, Sognepræst til Gangsted og Søvind i Marhuus Stift.

IV Klasse.

1. Hans Christian Ørsted Røster, Broder til Nr. 1 og 2 i V Klasse.
2. Lauritz Bruun, en Søn af afdøde Pastor B. Bruun, Sognepræst til Bjerregrav, Malum og Tanum i Viborg Stift.
3. Holger Christian Georg Rosenkrantz, en Søn af Hofjægermester og Lehnsharoon H. H. Rosenkrantz, Stamherre til Rosenholm.
4. Ludvig Carl Vadum, en Søn af Pastor J. H. Vadum, Sognepræst til Galthen og Bisping i Marhuus Stift.
5. Hans Georg Faith Pind, en Søn af Proprietair C. Pind til Løvenholm.

III Klasse.

1. Claus Christian Poulsen, en Søn af Gaardmand Poul Andersen i Enslev i Marhuus Stift.
2. Wilhelm Ferdinand Borup, en Søn af Kjøbmand J. C. Borup i Randers.
3. Nasmus Mellemann Hansen, en Søn af afdøde Gaardeier J. Hansen.
4. Niels Christian Glud, en Søn af Pastor H. J. Glud, Sognepræst til Zeberg og Lyby i Viborg Stift.
5. Theodor Hans Gram Julius Bechmann, en Søn af Pastor N. N. Bechmann, Sognepræst til Hald og Rjærby i Marhuus Stift.
6. Niels Christian Borberg, en Søn af Tobaksfabriquer J. Borberg i Randers.

7. Johan Ernst Nicolai Schönau Bruhn, en Søn af Proprietair T. Bruhn paa Nyberg.
8. Ludvig Christen Borup, Broder til Nr. 2 i samme Klasse.
9. Carl Hassager, en Søn af Kjøbmand C. M. Hassager i Manderø.
10. Johannes Henrik Heerfordt, Broder til Nr. 6 og 7 i V Klasse.
11. Wilhelm Dænholt Larsen, en Søn af ordineret Catechet Pastor L. P. Larsen i Manderø.
12. Wilhelm Ferdinand Hassager, Broder til Nr. 9 i samme Klasse.
13. Lauritz Bergi Jespersen, en Søn af Fuldmægtig ved Land- og Sø-Krigscommissariatet J. E. Jespersen i Manderø.
14. Jacob Møller, en Søn af Districtslæge, Reservechirurg N. C. Møller i Næstved.
15. Gustav Isaacsen, en Søn af Kjøbmand M. Isaacsen i Manderø.
16. Hans Jensen, en Søn af Pastor J. C. Jensen, Sognepræst til Houlberg og Granslev i Marhuus Stift.
17. Carl Diepertus Guldbrand Magnus Lügau, en Søn af Kammerjunker F. G. v. Lügau, Ritmester ved 5te Dragonregiment.
18. Johan Simon Schmidt, en Søn af Kjøbmand N. Schmidt i Manderø.
19. Jacob Johannes Tjelstrup, en Søn af afdøde Pastor J. J. Tjelstrup, Sognepræst til Gjedvad og Valle i Marhuus Stift.
20. Carl Wilhelm Jessen, Broder til Nr. 8 i V Klasse.

II Klasse.

1. Søren Masmussen Ostensfeld, en Søn af Møller N. Ostensfeld i Skjerring Mølle.
2. Anders Sørensen, en Søn af Selveiergaardmand Søren Andersen i Heiring i Viborg Stift.
3. Enevold Borch Jacobsen, en Søn af Fuldmægtig Exam. jur. C. W. Jacobsen i Randers.
4. Alfred Joseph Meyer, en Søn af Kjøbmand N. Meyer i Randers.
5. Bendt Curt Peter Balle, en Søn af Kjøbmand S. A. Balle i Randers.
6. Niels Marcus Therkilsen, en Søn af Kjøbmand F. N. Therkilsen i Randers.
7. Niels Harald Emil Larsen, Broder til Nr. 11 i III Klasse.
8. Niels Christian Bruun, en Søn af Kjøbmand J. Bruun i Randers.
9. Carl Frederik Hassensfeldt, en Søn af Pastor C. F. Hassensfeldt, Sognepræst til Østertorslev i Marhuus Stift.
10. Jens Christian Sabroe, en Søn af Skomagermester J. T. Sabroe i Randers.

I Klasse.

1. Peter Emil Schytte Nyegaard, en Søn af Procurator J. B. Nyegaard i Randers.
2. Seier Malling Ballentin, en Søn af Provst J. Ballentin, Sognepræst til Spentrup og Gassum i Marhuus Stift.
3. Carl Janus Adolph Røster, Broder til Nr. 1 og 2 i V Klasse og Nr. 1 i IV Klasse.
4. Hans Michael Michaelsen, en Søn af Kjøbmand F. P. Michaelsen i Randers.

Schematist Oversigt over Lærefagenes Fordeling

Fagene.	6 Cl.	5 Cl.	4 Cl.	3 Cl.	2 Cl.	1 Cl.	3 Mt Timer.	
Dansk og dansk Stil.	2	2	2	4	6	6	22	1.
Latin og latin Stil.	10	9	9	9			37	2.
Græsk.	5	5	5				15	
Oldsager og Mythologie.	1	1					2	3.
Hebraisk.	2	1					3	4.
Tyds.	2	2	3	4	5	6	22	
Fransk.	2	3	3	2	5		15	5.
Religion, Bibelhistorie og Ny Testamente.	3	2	2	3	3	4	17	6.
Historie og Geographie.	5	5	4	5	5	5	29	7.
Arithmetik og Geometrie.	4	4	4	4	4	4	24	8.
Naturhistorie.			2	2	2	3	9	
Skrivning.				1	3	4	8	9.
Tegning.					1	2	3	10.
3 Mt ugentlige Timer	36	34	34	34	34	34	206	11. 12.

*) Hertil komme 4 Sangtimer og 6 Gymnastiktimer. I begge Fag ere Undervisning i Sang, i 3 Timer i Gymnastik.

Manders lærde Skole i Skoleaaret 1848-49.

Navne.	Fagene.	6 Cl.	5 Cl.	4 Cl.	3 Cl.	2 Cl.	1 Cl.	Ugentl. Timer i Alt.
n.	Latin.	10	5					} 16
	Ddsf. og Myth.	1						
	Græsk.	5	5					} 22
	Fransk.	2						
orph.	Hist. og Geogr.	5	5					} 22
	Hebraisk.	2	1					
	Dansk.	2						
undorph.	Religion ic.	3	2	2	3	3	4	} 19
	Latin.		4	9				
	Græsk.			5				
lein.	Ddsf. og Myth.		1					} 30
	Mathematik ic.	4	4	4	4	4	1	
ansen.	Naturhistorie.			2	2	2	3	} 23
	Fransk.		3	3				
	Latin.				9			
üller.	Skrivning.				1	3	4	} 24
	Lydsk.	2	2	3	4	5		
roberg.	Dansk.		2	2	4			} 25
	Lydsk.					6	6	
	Fransk.				2	5	6	
vinsen.	Hist. og Geogr.			4	5	5	5	} 22
	Regning.						3	
r Lindstrøm.	Regning.					1	2	3
arsen.	Sang.							4
ester Størup.	Gymnastik.							6

Disciple deelte i to Partier, saa at hver Discipel ugentlig i 2 Timer erhoder

5. Ludvig Ferdinand Bjerg, en Søn af Ritmester H. P. v. Bjerg.
6. Adam Frederik Wilhelm Honnens, Broder til Nr. 9. i VI Klasse.
7. Johannes Sophus Arffmann, en Søn af Kjøbmand J. P. Arffmann i Manders.
8. John Danielsen, en Søn af Fabrikbestyrer L. Danielsen paa Silkeborg.
9. Christen Nielsen Arffmann, Broder til Nr. 7 i samme Klasse.

I Lærerpersonalet er i Skoleaaret 1848—49 ingen Forandring foregaaet. Hvad Underviisningsgjenstandene angaaer, vil det skjønnes af den vedheftede schematiske Oversigt over Lærefagenes Fordeling, at de for Skolens fire laveste Classer have været bestemte i Overeensstemmelse med den provisoriske Plan for Underviisningen i de udvidede lærde Skoler af 25de Juli 1845. Gymnastikunderviisningen har, paa Grund af Lærerenes nødvendige Fraværelse i Krigen, maattet indskrænkes til nogle Svømmesøvelser.

I Skoleaaret 1848—49 er i de forskjellige Fag Følgende læst eller bestemt til at læses før dets Slutning:

Dans.

I Klasse: Mollbech's Læsebog er i fire Timer egentlig benyttet til Oplæsning og grammatikalisk Forklaring. Til Hjælp ved denne sidste er Bojesens Grammatik afbenyttet efter sit hele Omfang. I Hæftskrivning er foretaget Øvelse to Gange om Ugen, som deels har bestaaet i Hæftskrivning efter

Dictat, deels i Medskrivning af et i Forveien lært Stykke af Holsts „Smaadigte til Udenadslæsning.“

II Klasse: Underviisningen har her været en Gjentakelse og Udvidelse af det i den foregaaende Klasse lærte og derhos navnlig en Veiledning til at anvende det der vundne Begreb ved at danne og omforme Sætninger paa en vis opgiven Maade o. s. v. Skriftlige Øvelser ere foretagne to Gange ugentlig og have meest bestaaet i Gjengivelse af en oplæst Fortælling. Holsts „Smaadigte“ ere fremdeles brugte til Udenadslæsning, og Bojesens Grammatik repeteret.

III Klasse: Bojesens Grammatik. Holsts profaiske Læsebog. Af Fabricius's Samling af fædrelandshistoriske Digte ere en halv Snees Stykker lærte udenad. Een eller to Stile ugentlig.

IV Klasse: Holsts Læsebøger ere benyttede, og af den poetiske Deel ere flere Stykker lærte udenad. Een Stil ugentlig.

V Klasse. Ligeledes.

VI Klasse: En skriftlig Udarbeidelse hver fjortende Dag. Holsts Læsebøger have været benyttede. Thortsens „Udsigt over den danske Litteratur“ §§ 13—18.

Latin.

III Klasse: Borgens Læsebog, Side 37—62 og 76—101. Madvigs Grammatik: Formlæren og enkelte Paragrapher af Syntaren. I det sidste Halvaar er der skrevet een Stil ugentlig.

IV Klasse: *Ciceronis orationes pro lege Manilia*, pro G. Ligario, 1ma in Catilinam; *Cæsaris comment. de bello Gallico* II. II & III. Af Madvigs Grammatik det Vigtigste af Syntaren. Til skriftlig og mundtlig Stil ere Ingerslevs Materialier benyttede.

V Klasse: *Livii hist.* I. I; *Ciceronis oratio pro lege*

Manilia. Af Madvig's Grammatik Orddannelseslæren samt hele Syntaren. Skriftlig Stil efter Ingerslev's Materialier, mundtlig efter Zumpt's Opgaver. Extemporalstile ere jevnlig skrevne. Bojesens "Haandbog i de romerske Antiquiteter" S. 17—64 og 102—150.

VI Klasse: *Livii* hist. l. III; *Ciceronis* disp. Tusc. l. II, Cato major, Lælius, orationes pro lege Manilia, IV in Catilinam, pro Archia poeta; *Horatii* epist. ll. I & II; *Virgilit* Æneid. l. I. Af Madvig's Grammatik Syntaren. Stile og Versioner fra Latin til Dansk. Til mundtlig Overføttelse paa Latin ere Zumpt's Opgaver benyttede. Bojesens "Haandbog i de romerske Antiquiteter" S. 1—65 og 115—175.

Græsk.

IV Klasse: I Langes Grammatik det Vigtigste af Formlæren. Sammes "Materialier 2c." indtil Verberne paa μ . De fire første Capitler af Xenophons Anabasis.

V Klasse: *Homeri* Iliad. l. IV; *Herodoti* hist. l. VI cc. 1—124. Langes Grammatik, Formlæren.

VI Klasse: *Homeri* Iliad. l. XII; *Xenophontis* memorab. Socr. l. III; *Platonis* apol. Socr. & Crito. Langes Grammatik, Syntaren. Bojesens Antiquiteter, S. 19—66.

Hebraisk.

V Klasse: Genesis, cc. 1—2. Det Vigtigste af Lindbergs Grammatik.

VI Klasse: Genesis, cc. 8—fin. Lindbergs Grammatik.

Indsk.

I Klasse: Riises Læsebog for Begyndere — fra S. 58 til S. 118 og fra S. 146 til Enden — er brugt til

Oversættelse og Indøvelse af Grammatiken. Hjorts Sprog- lære for Begyndere er lært med Undtagelse af Præpositionerne og endeel uregelmæssige Verber. Gloser ere stadig lærte udenad.

II Klasse: Hjorts mindre Grammatik er læst og flere Gange repeteret; desuden er af Sammes større Grammatik lært Kjønsreglerne og Substantivernes Declination. Hjorts Læsebog, S. 1—87, 127—146 og 164—173.

III Klasse: Hjorts større Grammatik, Formlæren. Hjorts Læsebog, S. 132—147 og 164—234. Bresemanns Stiiløvelser, S. 1—48 (mundtlig).

IV Klasse: Hjorts Læsebog, S. 183—234, 337—358, 412—430. Bresemanns Stiiløvelser, S. 49—91. I Hjorts større Grammatik, Formlæren fra Verberne af og til Enden, samt af Syntaren 1ste Hovedstykke.

V Klasse: Hjorts Grammatik, Formlæren og 1ste Hovedstykke af Syntaren. Hjorts Læsebog, S. 388—411, 520—544, 558—574. Bresemanns Stiiløvelser, S. 76—120.

VI Klasse: Hjorts Grammatik, baade Formlæren og Syntaren. Schillers „Wallenstein,“ alle tre Dele. Til Oversættelse fra Dansk til Tydsk er benyttet Holsts danske Læsebog.

Franskt.

II Klasse: Af Lassens Læsebog for Begyndere er oversat fra Franskt til Dansk og fra Dansk til Franskt fra Nr. 38 til Enden. Af Bjerrings „lette franske Læsestykker“ oversat fra Franskt til Dansk indtil S. 46. Gloser ere lærte udenad. Af Grammatiken er gennemgaaet: regelmæssige Verber, Artikler, Pronominer, samt (efter Abrahams's Grammatik) Kjønsdannelsen, Fleertalsdannelsen, Talordene. Ingerslevs Materialier S. 1—30.

III Klasse: Borrings „Læsebog for Mellemclasser,“

§. 34—53 og 74—91. Af Abrahams's Grammatik er læst det Samme, som i den foregaaende Klasse, hvortil nogle faa uregelmæssige Verber. Ingerslevs Materialier, §. 2—17.

IV Klasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, §. 106—116, 128—132, 143—150, 188—219, 241—262. Ingerslevs Materialier: XVII, XXI—XXVII. Abrahams's Grammatik, Formlæren.

V Klasse: Borrings Études littéraires, §. 20—62 og 309—325. Borrings Stiløvelser, 2den Afdeling Nr. 1, 3, 5, 7, 9—13, 15—17, 19, 21, 23—27. Borrings Grammatik, Formlæren.

VI Klasse: Borrings Études littéraires, partie en prose (3 Udg.) §. 1—21, 64—96, 109—138, 221—227. Abrahams's Grammatik, Formlæren og af Syntaren 1ste Afsnit og de to første Capitler af 2det Afsnit med tilsvarende Stykker i Borrings Stiløvelser.

Religion.

I Klasse: Balles Lærebog, 1ste, 2det og 6te Capitel. Herslebs mindre Bibelhistorie.

II Klasse: Balles Lærebog, de fem sidste Capitler. Herslebs større Bibelhistorie fra Begyndelsen til 6te Periode.

III Klasse: Balles Lærebog, de sex første Capitler. Herslebs Bibelhistorie, 6te, 7de og 8de Periode af det gamle Testament, og af det nye Testament fra Begyndelsen til §. 251.

IV Klasse: Fogtmanns Lærebog, Indledningen og 1ste Cap. Herslebs Bibelhistorie, fra §. 217 til Bogens Slutning og forfra til 5te Periode.

V Klasse: Fogtmanns Lærebog, §§ 73—105. Herslebs Bibelhistorie, fra Dommernes Periode til Apostlernes Historie.

VI Klasse: Fogtmann's Lærebog. Herslev's Bibelhistorie. Evangelium Joannis.

Historie.

I Klasse: Kosfod's fragm. Historie, indtil Korstogene.

II Klasse: Kosfod's fragmentariske Historie, fra Korstogene og til Enden. Allens Fædrelandshistorie, forfra til Aar 1319.

III Klasse: Oldtidens Historie efter Kosfod's Udtog af Verdenshistorien. Fædrelandets Historie fra Aar 1397 til Aar 1660 efter Allens Lærebog.

IV Klasse: Frankrigs og Englands Historie efter Kosfod's Udtog. Allens Fædrelandshistorie fra Aar 1660 til Enden.

V Klasse: Sydsjællands, Schweiz's, Italiens, Portugals, Spaniens og Nederlandenes Historie efter Kosfod's Udtog.

VI Klasse: Efter samme Lærebog, Englands, Portugals, Spaniens, Nederlandenes, Danmarks, Norges, Sverrigs og den gamle Historie. Det ældre Partie i Classen har tillige læst det Øvrige af Bogen.

Geographie.

I Klasse: Europa, efter Ingerslev's mindre Lærebog.

II Klasse: Asien, Africa, America og Australien, efter samme Lærebog.

III Klasse: Welschows Geographie, forfra til Spanien.

IV Klasse: Ingerslev's større Lærebog fra Danmark til Asien.

V Klasse: Efter samme Lærebog: Spanien, Portugal, Schweiz, Italien, Tyrkiet, Grækenland, Africa, America til de russiske Besiddelser.

VI Klasse: Samme Lærebog forfra til Italien. Af det ældre Partie i Classen tillige det Øvrige af Bogen.

Arithmetik.

I Klasse: Regning efter Ursins Regnebog.

II Klasse: Efter Ursins Regnebog: de forskjellige Slags Reguladetri og den reeffste Regel; nogle Disciple: Procent- og Rentens=Regning *cc.*; en enkelt: hele Regnebogen. Bogstavregning efter Bergs Opgaver.

III Klasse: Steens elementaire Arithmetik, §§ 1—51. Bogstavregning.

IV Klasse: Fallesen's Lærebog, §§ 45—60, 81—88, 102—103. Det forhen Læste repeteret.

V Klasse: Samme Lærebog, §§ 64—75, 81—83. Det Foregaaende repeteret.

VI Klasse: Samme Lærebog, §§ 81—97 og 102—103. Det Foregaaende repeteret.

Geometrie.

I Klasse: Geometrisk Tegning efter Hetschs og Ursins „Begyndelsesgrunde af den geometriske Tegnelære,“ de 7 eller 8 første Tavler.

II Klasse: Geometrisk Tegning efter samme Bog. Udskillige Disciple Alt, henhørende til den plane Geometri.

III Klasse: Svenningsens Lærebog, §§ 1—97.

IV Klasse: Samme Lærebog, §§ 121—201. Det Foregaaende repeteret.

V Klasse: Samme Lærebog, §§ 213—259. Det Foregaaende repeteret.

VI Klasse: Samme Lærebog, §§ 262—332. Det Foregaaende repeteret.

Naturhistorie.

I Klasse: Strøms naturhistoriske Læsebog: Pattedyr og Fugle indtil de almindelige Bemærkninger om disse sidste.

II Klasse: Bramsens og Dreiers Lærebog i Zoo-

logie og Botanik: Krybdyr, Fisk, Pattedyr og Menneskets Naturhistorie.

III Klasse: Samme Lærebog: Menneskets Naturhistorie, Pattedyr, Fugle og Krybdyr.

IV Klasse: Samme Lærebog: Bløddyrenes Række og af Heendyrenes Række Pattedyr og Fugle tilligemed Menneskets Naturhistorie.

Beneficierne ved Skolen have i indeværende Skoleaar været saaledes fordeelte:

1. Høieste Stipendium, 50 Rbd., tillagdes Disciplene J. C. Müller og M. A. S. Lund, Alt at oplægge.

2. Mellemste Stipendium, 35 Rbd., tillagdes Disciplene C. F. Wulff og S. Eschildsen, Alt at oplægge.

3. Laveste Stipendium, 20 Rbd., tillagdes Disciplene H. N. Buhl, L. Meyer, J. C. Heerfordt, C. A. Heerfordt, C. F. Buhl, L. Bruun, C. C. Poulsen, Alt at oplægge.

4. Fri Underviisning bevilgedes Disciplene P. S. Nyeborg, N. C. Glud, W. D. Larsen, J. H. Heerfordt, B. G. A. Schønheyder, N. C. J. Hansen, J. C. E. H. Schønheyder, N. H. E. Larsen, S. N. Ostensfeld; ligeledes for Skoleaarets to sidste Dvartaler Disciplen P. E. S. Nyegaard.*)

5. Underviisning mod nedsat Bataling bevilgedes Disciplene G. Isaacsen, L. B. Jespersen og J. J. Jelsstrup.

De særegne Stipendier ere uddeelte saaledes:

1. Stipendiet af de Brock=Bredalske Legater (Fund. § 8), 27 Rbd. 41 §., er af Administrationen for bemeldte

*) Dgsaa Disciplen H. Jensen, som havde været Gratist i Aalborg Cathedralsskole, men i Aarets Løb blev optaget her i Skolen, beholdt Beneficiet af fri Underviisning.

Legater tilkjendt Disciplene J. C. Müller og M. N. S. Lund til lige Deling. 2. Af tvende Stipendier af samme Legater (Fund. §§ 9 og 10), hvilke uddeles efter hvert Mars Examen Artium, er det ene paa 63 Rbd. 52 f. af Administrationen bevilget den i forrige Efteraar herfra dimitterede Student D. H. Wulff, det andet paa 53 Rbd. 52 f. den ligeledes herfra til samme Tid dimitterede Student B. Isaacsen. 3. De Bøger, som ere anskaffede for det i Fundatsen for samme Legater § 11 til Flittighedsbelønninger bestemte Rentebeløb, tildeeltet i Aaret 1848 Disciplene M. N. S. Lund (Molbechs danske Ordbog), J. E. Røster (Schillers Werke), L. Meyer (Det nye Testament. Pragtudg.), H. E. D. Røster (Ohlen-schlægers Aladdin, Helge 1c. og Nordens Guder), H. E. G. Rosenkrantz (Schillers Wilhelm Tell u. Don Carlos), C. E. Poulsen (Malling: Store og gode Handlinger 1c.).

Af Renterne af det Estrupske Legat, som udgjør 750 Rbd., ere i 11te Juni Termin d. N. 2 Rbd. udbetalte for Tilsyn ved Fundators Faders Monument (efter Fund. § 4), og 28 Rbd. ville med Fradrag af Krigsskatten indgaae i Skolekassen for at anvendes til Bibliothekets Førgøelse (efter Fund. § 5).

Oversigt over Skolens Indtægter og Udgifter i Aaret 1848.

Indtægt.

Renter af Skolens rentebærende Formue . .	40 Rbd. " f.
Tiender og Degnepensioner	2392 - 60 -
Afgift af St. Mortens Kirke i Manders .	20 - " -
Skolecontingenter	1785 - " -

Læteris 4237 Rbd. 60 f.

	Transport	4237	Rbd.	60	ß.
Afgift fra Kæmmerklassen i Randers		24	-	"	-
Ifølge Regnskabsdecisionen for Aaret 1847	"		-	64	-
Afdrag paa Forskud		100	-	"	-
Tilskud fra den almindelige Skolefond		4928	-	43	-
	Summa	9290	Rbd.	71	ß.

Udgift.

Gager	6500	Rbd.	"	ß.	
For Timeunderviisning	299	-	64	-	
Til Bibliotheket, og de videnskabelige Apparater	123	-	"	-	
Bygningernes Vedligeholdelse	66	-	52	-	
Inventariets Vedligeholdelse og Forøgelse	14	-	63	-	
Brændsel og Belysning	242	-	82	-	
Skatter og Afgifter	121	-	84	-	
Regnskabsførerens Procenter	142	-	80	-	
Skoleopvarmning	60	-	"	-	
Reengjøring	38	-	68	-	
Programmer og Skolehøitideligheder	83	-	80	-	
Porto, Protokoller og Skrivematerialier	20	-	19	-	
Gageforskud	100	-	"	-	
Krigsskat	73	-	75½	-	
Afgivet til den almindelige Skolefond	500	-	"	-	
Underbalance fra forrige Aar	449	-	47	-	
	Summa	8837	Rbd.	42½	ß.
	Kassebeholdning	453	-	28½	-
	Balance	9290	Rbd.	71	ß.

Til Skolebibliothekets Forsyning ere i Aaret 1848, foruden det i ovenstaaende Regnskab anførte Tilskud af 123

Nbd., anvendte Bibliothekets egne Revenuer, 58 Nbd. Siden Fortegnelsen i Skoleefterretningerne for 1847—48 sluttedes, ere følgende Bøger tilkomne:

Annales Islandici ab anno Christi 803 ad annum 1430. Hafniæ. 1817. 4.

L. Apuleji opera. T. I—II. Alteburgi. 1778. 8.

T. A. Becker, Historisk Museum. 1 B. 1 H. Kbhvn. 1848. 8.

A. J. Bergsøe, Den danske Stats Statistik. 3 B. 4 H. og 4 B. 1 H. Kbhvn. 1848. 8.

S. Bierregaard, Det mest Mærkelige ved vore Dages Mærkeligheder. Randers 1848. 8. (Foræret af Forfatteren.)

* *S. A. S. Bloch, Navnkundige Grækere's Biographier.* 1—2 D. Kbhvn. 1800—1. 8.

L. S. Borring, Fransk=Dansk Haand=Ordbog. 1—2 D. Kbhvn. 1841—45. 8.

L. Brandes, De rheumatismo gonorrhœico. Havn. 1848. 8.

S. B. Bugge, Lærebog i de romerske Oldsager. Christiania 1838. 8.

S. B. Bugge, Veiledende Oplysninger til Horats's Ode. Christiania 1842. 8.

Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve ic., udg. af C. Moltbech. 1 B. 2 H. Kbhvn. 1848. 8.

T. S. Erslew, Almindeligt Forfatter=Lexicon for Kongeriget Danmark o. s. v. 11te H. Kbhvn. 1848. 8.

G. Fistaine, Principia nomina neo-latina formandi declinandique. Havn. 1848. 8.

G. Forchhammer, Grundtrækkene af den rene Krystallographie. Kbhvn. 8.

J. J. Frhn, Efterretninger om Kjøbstaden Kolding. Kbhvn. 1848. 8.

* *P. v. Savens Reise udi Rusland.* Kbhvn. 1743. 8.

M. W. Zeffter, Die Religion der Griechen u. Römer ic. 2 Aufl. Brandenb. 1848. 8.

F. J. Heise, De natura et mutua ratione sonorum vocalium linguæ Hebræorum commentatio. Havn. 1849. 8.

L. Schweg, For Literatur og Kritik. Et Fjerdingaarskrift. 6 B. 2—4 H. Odense 1848. 8.

---

*) De med * betegnede Bøger ere forærede af Hr. Boghandler Schmidt i Randers.

- * *Serodiani Historie*, oversat af Solberg. Kbhvn. 1753. 8.
- * *C. V. Sertel*, Beskrivelse over Aarhus Domkirke. 1—2 D. Haderslev 1809—10. 8.
- * *Historie om Conqueten af Mexico*. Oversat af Lange. Kbhvn. 1747. 8.
- * *L. Solbergs Universal-Historie*, ved N. Jonge. Kbhvn. 1757. 8.
- * *S. Goldt*, Provinzial-Lexicon over Danmark. Kbhvn. 1778. 8.
- Q. Horatii Flacci opera*. Ed. H. Duentzer. Brunsvigæ 1819. 8.
- M. v. Zumboldt*, Kosmos. Oversat af C. A. Schumacher. 2 D. 2—5 S. Kbhvn. 1848. 8.
- J. E. Sundrup*, Real-Lexicon over de Homeriske Digte. Kbhvn. 1848. 8.
- Jahns Neue Jahrbücher für Philologie u. Paedagogik*. 53 B. 1—1 H. 51 B. 1—3 H. 55 B. 1—1 H. Lpz. 1818—19. 8.
- Supplementband. 14 B. 1—4 H. 15 B. 1 H. Lpz. 1818—19. 8.
- Codex juris Islandorum antiquus, qui nominatur Jarnsida seu Liber Haconis*. Havn. 1817. 4.
- Icones vermium*, op. *F. C. Kielsen* Haun. 1835. 8.
- Icones insectorum*, op. *F. C. Kielsen*. Haun. 1835. 8.
- J. C. Kraft* u. *C. Müller*, Real-Schullericon für die studirende Jugend. 1 B. Altona 1848. 8.
- Antiklesvigholstenske Fragmenter*, udg. ved Professor *M. J. Krieger*. 1—8 S. og 10 S. Kbhvn. 1848. 8.
- F. Kugler*, Ueber die Polychromie der griechischen Architektur und Sculptur. Berlin 1835. 4.
- * *J. Levin*, Dansk Lydlære og Rjønslære. Kbhvn. 1844. 8.
- Danske Magazin, 1—6 B. Kbhvn. 1745—52. 4.
- Danske Magazin. Tredie Række. 3 B. 2 S. Kbhvn. 1849. 4.
- J. H. Mansa*, Kort over Nørrejyland. Pl. 9 samt Titelblad. Kbh. 1818.
- Pomponii Melæ de situ orbis libri tres*. Ed. Tzschuckke. Voll. I—VII. Lips. 1807.
- Mindestrift over Kong Christian den Ottende, udg. af det kgl. danske Videnskabernes Selskab. Kbhvn. 1848. 4.
- P. S. Mumme*, Begivenhederne i Fyen i Maret 1808. Odense 1848. 8.
- J. P. Mynster*, Om Sukommelsen. En psykologisk Undersøgelse. Kbhvn. 1849. 4.
- K. Agerup*, Efterretninger om Kong Frederik den Tredie. Kbhvn. 1817. 8.

- Oversigt over det danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1818. Kbhvn. 1818. 8.
- Samme for Aaret 1819. N. 1—4. Kbhvn. 1819. 8.
- * Orenstjerne, Tanker over moralske Materier. 1—2 D. Kbh. 1745. 8.
- L. Petit og A. Thornam, Tidsskrift for populær Naturvidenskab I H. Kbhvn. 1819 8.
- S. P. Selmer, Aarbog for Kjøbenhavns Universitet og øvrige høiere Underviisningsanstalter for 1847. Kbhvn. 1848. 8.
- S. P. Selmer, Supplement til Kjøbenhavns Universitets Aarbøger. N. 1. Kbhvn. 1849. 8.
- P. A. Schleisner, Forsøg til en Nosographie af Island. Kbh. 1819. 8.
- J. f. Schouw, Dansk Tidsskrift. N. 9—13. Kbhvn. 1848—49. 8.
- J. f. Schouw, Naturfildringer. 2 Udg. Kbhvn. 1839. 8.
- Snorro-Edda. Reykjavik 1848. 8.
- G. Steenberg, Om Synspunctet for Opfattelsen af Philos Guds-
erkjendelse. Kbhvn. 1849. 8.
- H. Stephani Thesaurus græcæ linguæ. Edd. C. B. Hase, G. et L. Dindorfii. Vol. VII fasc. 2—3. Parisiis. Fol.
- N. Syskind, Sørgetales over Christian den Ottende. Kbhvn. 1848. 8.
(Foræret af Forfatteren.)
- N. Syskind, Hvorfra skal Mødet komme, naar Farer true? Prædi-
ken. Kbhvn. 1848. 8. (Foræret af Forfatteren.)
- Statistisk Tabelværk, udg. af den dertil allernaadigst anordnede Com-
mission. 7—15 S. samt 17 S. Kbhvn. 1842—49.
- Statistisches Tabellenwerk etc. 5 Hefter.
- P. f. Suhms Skrifter. 1—16 D. Kbhvn. 1788—99. 8.
- Tafel, Osiander u. Schwab, Griechische Dichter in neuen metrischen
Uebersetzungen. Bdh. 42—43. Stuttg. 1848. 12.
- Nyt historisk Tidsskrift, udg. af den danske historiske Forening. 2 B.
2 S. Kbhvn. 1848. 8.
- J. P. Trap, Dansk Hof- og Stats-Calender for Aaret 1849. 4.
- f. S. Voigt, Lehrbuch der Zoologie. 1—6 B. Stuttg. 1835—40.
8. m. K.
- Æ. C. Werlauff, De hellige tre Kongers Capel i Roskilde Domkirke.
En historisk-antiquarisk Beskrivelse. Kbhvn. 1849. 4.

Fremdeles har Bibliotheket modtaget de i Aarets Løb
udgivne Fortegnelser over Forelæsningerne ved Kjøbenhavns

Universitet og Charakterlister over dem, der have underkastet sig Examen Artium og anden Examen, endelig samtlige Programmer fra Universitetet, de lærde Skoler og den videnskabelige Realskole i Aarhus.

Desuden er Skolen ved Ministeriets Forsorg kommen i Besiddelse af en Mineraliesamling (193 Stykker) samt et Sæt Krystalmodeller.

Disciplenes Morfskabsbibliothek, der bestyres af Adjunct Dorph, er i indeværende Skoleaar blevet forøget med følgende nye Bøger:

Heibergs poetiske Skrifter, 3 B. Riartan og Gudrun, Tragedie af Dhlenschläger. Baldemar Atterdag, Drama af H. Herß. De to Baronesser, Roman i 3 Dele, af H. C. Andersen. Regner Lodbrok, et Digt af Dhlenschläger. Saga om Thorvald Vidforle eller den Vidbereste, af Hauch. Nye Eventyr af Andersen, 1 B. Eventyr paa Fodreisen, Sangspil af Hofstrup. Livet i Felten, af J. P. Laurent. Samling af underholdende Fortællinger, 1 B. En Sommerferie, Reise over Verne, fortalt for Børn af Ernst Mindeskjær. Cinq-Mars, af Alfred de Vigny, 2 D. Harold, den Sidste af de angelsachsiske Konger, af E. L. Bulwer, 2 B. Magazin for Natur- og Menneskekundskab, 4 Hefter. Penningmagazin for Aarene 1844 og 1848, af Monrath.

Indtægterne have været:

Juli 1848.	Contingent af 29 Medlemmer.	. . 14	Ald.	48	ß.
Jan. 1849.	Dito af 32 Dito.	. . 16	-	"	-
			<hr/>		
			30	Ald.	48
			ß.		

Udgifterne have været:

Forrige Mars Underbalance (see Progr. f. 1848)	3	Ald.	24	ß.
Boghandler Seymidt i Juni 1848	9	-	52	-
— — i Decbr. 1848	19	-	64	-
Bogbinder Lerche i Jan. 1849	6	-	78	-
			<hr/>	
			39	Ald.
			26	
			ß.	

Den offentlige Examen
i Anders lærde Skole for Aaret 1849
 foretages i følgende Orden:

Fredagen den 20de Juli.

- Rl. 8. De 4 øverste Classer latinſt Stil.
 - 2. Alle Classer danſt Stil.

Iste Læseværelse.

2det Læseværelse.

Løverdagen den 21de Juli.

Rl. 8. VI Cl. Latin. - 2. V Cl. Græſk.	Rl. 8. II Cl. Religion. - 10½. I Cl. Naturhistorie. - 2. III Cl. Hiſt. og Geogr.

Mandagen den 22de Juli.

Rl. 8. VI Cl. Religion. - 2. IV Cl. Latin. - 4. IV Cl. Naturhistorie.	Rl. 8. I Cl. Hiſt. og Geogr. - 10. II Cl. Franſk. - 2. III Cl. Tydſk.
- Rl. 2. VI Cl. Verſion fra Latin til Danſk.

Tirsdagen den 23de Juli.

Rl. 8. V Cl. Latin. - 10½. IV Cl. Hiſt. og Geogr. - 2. VI Cl. Græſk.	Rl. 8. I Cl. Religion. - 10. V Cl. Tydſk. - 2. III Cl. Franſk.
- V Cl. Verſion fra Latin til Danſk.

Onsdagen den 25de Juli.

Rl. 8. VI Cl. Hebraiſk. - 10. V Cl. Franſk. - 2. II Cl. Hiſt. og Geogr. - 4½. IV Cl. Tydſk.	Rl. 8. III Cl. Naturhistorie. - 2. V Cl. Mathematik.

Torsdagen den 26de Juli.

Rl. 8. VI Cl. Hiſt. og Geogr. - 2. II Cl. Danſk.	Rl. 8. V Cl. Religion. - 10½. IV Cl. Franſk. - 2. III Cl. Arithmetik.
- IV Cl. Mathematisk Dpgave (ſkriftlig).

Fredagen den 27de Juli.

Rl. 8. VI Cl. Mathematik. - 2. II Cl. Naturhistorie. - 4. I Cl. Danſk.	Rl. 8. III Cl. Religion. - 2. V Cl. Hiſt. og Geogr.

Løverdagen den 28de Juli.

Kl. 8.	IV Cl. Religion.		Kl. 8.	III Cl. Latin.
- 10.	I Cl. Lydsf.		- 2.	IV Cl. Mathematik.
- 2.	V Cl. Hebraisk.		- 4.	II Cl. Lydsf.
- 4.	VI Cl. Fransk.			

Mandagen den 30te Juli.

Kl. 8.	III Cl. Geometrie.		Kl. 8.	IV Cl. Græsk.
			- 9½.	VI Cl. Lydsf.

Tirsdagen den 31te Juli om Formiddagen Kl. 10 foretages Translocationen.

Løverdagen den 1ste September om Formiddagen Kl. 9 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Mandagen den 3die September begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Examen og Translocationen indbydes herved ærbødigt Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere.

Nanders lærde Skole, den 1ste Juli 1849.

C. A. Thortsen.